

Schaduwspel *in de schijnwerpers!*

Speel samen met jouw leerlingen het schaduwspel. Je hebt geen ervaring met theater, film of techniek nodig. Met een doek, een lamp en een beetje nieuwsgierigheid kun je al een complete schaduwvoorstelling maken.

In de les “Schaduwspel” ontdekken kinderen spelenderwijs hoe licht en schaduw werken. Ze onderzoeken wat hun eigen lichaam allemaal kan laten zien én ervaren dat je met eenvoudige materialen een echte schaduwfilm kunt maken. De les stimuleert verbeeldingskracht, expressie, samenwerking en het begrijpen van een basisprincipe uit film: het frame – wat je wel en niet ziet.

Doel van de les

- Kinderen ontdekken wat licht en schaduw zijn en hoe schaduwen bewegen.
- Ze leren dat je met je lichaam en voorwerpen verhalen kunt vertellen in een ‘schaduwfilm’.
- Ze maken kennis met het idee van het ‘frame’: wat je wel en niet ziet.
- Ze oefenen met expressie, samenspel en verbeeldingskracht.

Wat leren de kinderen vandaag?

- Ik kan samenwerken in een schaduwfilm.
- Ik kan een verhaal spelen met mijn lichaam.
- Ik kan laten zien hoe schaduw werkt.

Doelgroep: groep 1 & 2

Duur: 45 min

Ruimte: Een speellokaal/gymzaal waar kinderen veilig kunnen rennen, huppelen en bewegen. Het hoeft niet volledig donker te zijn.

Benodigheden

- Een groot wit doek dat dienstdoet als schaduwscherm.
- Een sterke lamp achter het doek (bv: bouwlamp).
- Manier om het doek op te hangen (bv: een gespannen waslijn + wasknijpers).
- 16 kokers/wc-rolletjes om doorheen te kijken.
- 30 teamlintjes (om de klas in te delen).
- Afstandsbediening + iconen van de knoppen (voor herkenning).

Optioneel:

- Kleine attributen (bloem, mandje, vaas).
- Filmcamera op statief.
- Bluetooth speaker met muziek.
- Tape en stroomvoorziening.

Lesopbouw Schaduwspeel

1. Warming-up: Afstandsbedieningsknoppen | 5 min

Nodig: Afstandsbediening + iconen van de knoppen

Wat doen de kinderen?

Ze steken de zaal over en reageren op filmknoppen:
Play: open, Fast forward: rennen, Slow motion: heel langzaam bewegen, Rewind: achteruit lopen, Pause: stilstaand 'bevriezen' en Stop: terug naar beginpunt.

Wat doet de docent?

Legt de link met de knopjes van een afstandsbediening en bewegingswoorden zoals lopen, rennen en bevroren. Geeft de commando's op een energieke, speelse manier.

2. De Blik van de Filmmaker | 5 min

Nodig: kokers/wc-rolletjes om doorheen te kijken

Wat doen de kinderen?

Laat de leerlingen eerst gewoon om zich heen kijken. Laat ze daarna door een wc-rolletje (een 'mini-camera') kijken. Zo ontdekken ze dat ze nu maar een klein stukje wereld zien (het frame). Ze merken dat wanneer er geen licht is, er niets te zien valt.

Wat doet de docent?

Legt uit dat een camera maar een deel van de wereld ziet én dat je licht nodig hebt om iets te kunnen zien → waar licht is, is schaduw.

Reflectievragen:

- "Wat valt je op als je door het rolletje kijkt?"
- "Wat is schaduw? Wanneer zie je schaduw?"

3. Vrij Ontdekken van Schaduwen | 10 min

Nodig: Een groot wit doek | Een sterke lamp achter het doek | Manier om het doek op te hangen

Wat doen de kinderen?

Achter het doek gaan ze experimenteren met hun schaduw: *Groot worden / klein worden, Dansen en bewegen, Gekke vormen maken, Kijken hoe hun schaduw verandert als ze dichterbij of verder van het licht staan.*

Wat doet de docent?

Moedigt aan om te spelen en experimenteren en van elkaar te leren.

Reflectievraag:

- "Wat is het meest bijzondere wat jouw schaduw kan doen?"

4. Mini-schaduwfilm: Roodkapje in het Bos | 10 min

Nodig: 30 teamlintjes | optioneel: camera

Wat doen de kinderen?

1. De klas wordt in twee groepen verdeeld. Teamlintjes in 2 kleuren (bijv. Blauw en Geel) kunnen hier van pas komen.
2. Groep A (team Blauw) speelt achter het doek de eerste scène: *Roodkapje huppelt door het bos en plukt bloemen.*
3. Groep B (team Geel) kijkt voor het doek naar hun schaduwfilm.
4. Daarna wisselen ze om.

Wat doet de docent?

Helpt kinderen een paar bewegingen te bedenken. Stimuleert expressie: huppelen, bloemen plukken, vrolijk zijn. Filmt (optioneel) voor later terugkijken.

Reflectievraag:

- "Hoe liet je zien dat Roodkapje vrolijk was?"

5. Mini-schaduwfilm: De Boze Wolf | 10 min

Nodig: 30 teamlintjes | optioneel: camera

Wat doen de kinderen?

In dezelfde opzet als het onderdeel van Roodkapje, spelen ze nu de wolfscène:

De grote boze wolf sluipt naar Roodkapje toe.

Wat doet de docent?

Helpt kinderen de bewegingen van de wolf groter, grappiger of spannender te maken: grote klauwen, sluipen, spanning opbouwen...

Reflectievraag:

“Hoe voelde het om de wolf te spelen of te zien?”

6. Afsluiting | 5 min

Nodig:

Reflectievragen om de les mee af te sluiten:

- “Wat was het leukste dat je vandaag hebt ontdekt over schaduwen?”
- “Welke scène vond je het leukst om te spelen of te bekijken? Waarom?”
- “Zou je nog een ander verhaal met schaduwen willen maken? Welk verhaal?”

Deze les is ontwikkeld door Benno Hubner, Kunsteducatie Nederland vanuit het proeftuin project van Filmhub Oost.

In deze proeftuin is onderzocht hoe er een doorlopende leerlijn film ontwikkeld kan worden voor scholen in het primair onderwijs uit Montferland. Aan de proeftuin namen basisscholen De Boomgaard, De Toorts, IKC Expeditie en Cultuurpunt Stichting Welcom Montferland deel.

Filmhub Oost biedt gemotiveerde scholen in de ondersteuning bij het ontwikkelen van een visie op filmeducatie en het tot leven brengen van deze visie. De proeftuin is maatwerk. Samen bepalen we de vorm en omvang van de proeftuin: groot of klein, schoolbreed of gericht op een specifieke bouw of groep. Zo sluiten we aan bij de mogelijkheden van de school.

Kunsteducatie Nederland

Kunsteducatie Nederland gelooft in de kracht van maken. In creativiteit die jongeren helpt groeien, op school én in wie ze zijn. We verzorgen workshops en projecten waarbij kinderen en jongeren samen iets nieuws ontdekken, vormgeven en tot leven brengen. Soms klein en praktisch, soms groot en interdisciplinair. Maar altijd met aandacht voor proces, plezier en persoonlijke ontwikkeling.

Workshop boeken? Kijk voor meer informatie op: www.kunsteducatienederland.nl

Meer weten over de

mogelijkheden van filmeducatie?

info@filmhuboost www.filmhuboost.nl

